

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ MALİYYƏ BAZARLARINA NƏZARƏT PALATASI

Q Ə R A R

№ 1851100013

Bakı şəhəri

“ 16 “ noyabr 2018-ci il

“Banklarda açıq valyuta mövqeyinin limitlərinin müəyyən edilməsi Qaydaları”nın təsdiq edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 4 oktyabr tarixli 288 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının Nizamnaməsi”nin 4.10.12-ci yarımbəndini rəhbər tutaraq Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının İdarə Heyəti

Q Ə R A R A A L I R:

1. “Banklarda açıq valyuta mövqeyinin limitlərinin müəyyən edilməsi Qaydaları” təsdiq edilsin (əlavə olunur).
2. Hüquq və icraat departamentinə (Əfqan Baxışov) tapşırılsın ki, bu Qərarın 3 gün müddətində Azərbaycan Respublikasının Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edilməsi üçün Ədliyyə Nazirliyinə təqdim edilməsini təmin etsin.

**İdarə Heyətinin sədri
vəzifəsini icra edən**

İbrahim Alışov

“Təsdiq edilmişdir”
Azərbaycan Respublikasının
Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası
Qərar № 1851100013
16 noyabr 2018-ci il

İdarə Heyətinin sədri vəzifəsini icra edən

İbrahim Alışov

Banklarda açıq valyuta mövqeyinin limitlərinin müəyyən edilməsi Qaydaları

1. Ümumi müddəalar

Bu Qaydalar “Banklar haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 34.2.11-ci maddəsinə uyğun olaraq hazırlanmışdır və Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən banklar və xarici bankların yerli filialları (bundan sonra - banklar) üçün məzənnə riskinin tənzimlənməsi məqsədi ilə açıq valyuta mövqeyinin müəyyən edilməsini və ona tətbiq edilən limitləri tənzimləyir.

2. Anlayışlar

2.1. Bu Qaydalarda istifadə olunan anlayışlar aşağıdakı mənaları ifadə edir:

2.1.1. valyuta mövqeyi – bankın xarici valyutada və bank metallarında olan tələb və öhdəlikləri;

2.1.2. açıq valyuta mövqeyi – bankın ayrı - ayrı xarici valyutalarda, habelə bank metallarında balans və balansdankənar tələblərinin (bundan sonra – tələblər) və balans və balansdankənar öhdəliklərinin (bundan sonra – öhdəliklər) məbləğləri arasındakı fərq;

2.1.3. qısa açıq valyuta mövqeyi – bankın hər hansı xarici valyuta öhdəlikləri məbləğinin onun tələbləri məbləğindən çox olduğu açıq valyuta mövqeyi;

2.1.4. uzun açıq valyuta mövqeyi – bankın hər hansı xarici valyuta tələbləri məbləğinin onun öhdəlikləri məbləğindən çox olduğu açıq valyuta mövqeyi;

2.1.5. məcmu açıq valyuta mövqeyi – bütün uzun açıq valyuta mövqələrinin manat ekvivalentində məbləğlərinin cəmi ilə bütün qısa açıq valyuta mövqələrinin manat ekvivalentində məbləğlərinin cəmi arasında mütləq kəmiyyətə böyük olan göstərici;

2.1.6. qapalı valyuta mövqeyi – bankın hər hansı xarici valyuta tələbləri məbləğinin onun öhdəlikləri məbləğinə bərabər olduğu valyuta mövqeyi;

2.1.7. açıq valyuta mövqeyi limiti – açıq valyuta mövqeyinin manat ekvivalentinin bankın məcmu kapitalına nisbəti üzrə bu Qaydalarla müəyyən edilmiş limit;

2.1.8. sərbəst dönərli valyutalar (SDV) – bu Qaydalara 1 sayılı Əlavədə göstərilmiş valyutalar;

2.1.9. qapalı valyutalar – bu Qaydalara 1 sayılı Əlavədə göstərilmiş valyutalar istisna olmaqla, digər xarici valyutalar;

2.1.10. günün məzənnəsi – açıq valyuta mövqeyinin hesablandığı tarixdə manatın xarici valyutalara nisbətdə Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı (bundan sonra – Mərkəzi Bank) tərəfindən müəyyən edilmiş rəsmi məzənnəsi və ya rəsmi məzənnə üzrə hesablanmış çarpaz məzənnəsi;

2.1.11. struktur valyuta mövqeyi – valyuta risklərinin bankın kapitalına təsirini minimallaşdırmaq məqsədilə qəbul edilmiş uzunmüddətli valyuta mövqələridir. Bu cür mövqeyə bankların xaricdə törəmə müəssisələr təsis etməsi, səhmlərini xarici valyutada emissiya edərək yerləşdirməsi və möhtəkirlik xarakterinə malik olmayan digər əməliyyatlar üzrə açılmış mövqələri və s. aid edilir;

2.1.12. hedcləşdirmə – törəmə maliyyə alətləri, habelə forvard müqavilələri vasitəsilə mübadilə məzənnəsinin dəyişməsindən yarana biləcək itkinin qarşısının alınması.

2.2. Bu Qaydalarda istifadə olunan “xarici valyuta” anlayışı “Valyuta tənzimi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda, “bank metalları” anlayışı isə “Qiymətli metallar və qiymətli daşlar haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda nəzərdə tutulan mənaları ifadə edir.

3. Açıq valyuta mövqeyi üzrə limitlər

3.1. Hər bir valyuta üzrə açıq valyuta mövqeyinin hesablanması zamanı aşağıdakılar nəzərə alınır:

3.1.1. xalis spot mövqə (müvafiq xarici valyutada cəmi aktivlərdən cəmi öhdəliklər (hesablanmış faizlər daxil olmaqla) çıxılır);

3.1.2. xalis forvard mövqə (forvard müqavilələri üzrə qəbul ediləcək və ödəniləcək məbləğlər arasındakı fərq);

3.1.3. reallaşması dəqiq olan və geri qaytarıla bilməyən qarantiyalar (benefisiar tərəfindən artıq tələb gəlmiş) və ona oxşar alətlər (məsələn, kredit xətləri, akkreditiv və s.).

3.2. Kredit xətləri üzrə açıq valyuta mövqeyinin hesablanması zamanı aşağıdakı kreditə konvertasiya əmsalları tətbiq olunur:

3.2.1. müddəti bir ilədək olduqda – 20 (iyirmi) faizlə (kreditə konvertasiya əmsalı – 0,2);

3.2.2. müddəti bir ildən çox olduqda – 50 (əlli) faizlə (kreditə konvertasiya əmsalı – 0,5);

3.2.3. müqavilə əsasında banka birtərəfli qaydada öhdəliyi tam yerinə yetirməmək hüququ verildikdə – 10 (on) faizlə (kreditə konvertasiya əmsalı – 0,1).

3.3. Açıq valyuta mövqeyi hesablanarkən ehtiyat hesabına balansdan silinmiş və balansdankənar hesablarda uçotu aparılan aktivlər istisna edilir.

3.4. Açıq valyuta mövqeyi hesablanarkən balans aktivləri müvafiq ehtiyatlar (adi və məqsədli ehtiyatlar) çıxılmaqla nəzərə alınır.

3.5. Bank tərəfindən bağlanmış bütün hedcləşdirmə müqavilələri açıq valyuta mövqeyinin hesablanması zamanı nəzərə alınır. Bank tərəfindən hedc müqaviləsi bağlandığı halda, Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasına (Palata) və Mərkəzi Banka bu barədə məlumat təqdim olunur. Təqdim olunan məlumatın forması Palata tərəfindən müəyyən olunur. Bağlanmış hedc müqaviləsi icra olunmadıqda, bu barədə bank tərəfindən Palataya məlumat verilir və Palatanın müraciəti əsasında hedc müqaviləsi Mərkəzi Bank tərəfindən icra edilə bilər.

3.6. Açıq valyuta mövqeyi hesablanarkən balansdankənar öhdəliklər xalis məbləğdə (depozit hesabındakı vəsaitlərlə və uzunmüddətli öhdəlikləri üzrə beynəlxalq reyting agentlikləri tərəfindən verilmiş minimum investisiya reytinginə malik olan bankların, habelə

Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən və beynəlxalq reyting agentlikləri tərəfindən verilmiş kredit reytingi Azərbaycan Respublikasının ölkə (suveren) borc reytingindən maksimum 2 (iki) pillə aşağı olan bankların qarantiyaları ilə təmin olunmuş hissə çıxılmaqla nəzərə alınır.

3.7. Açıq valyuta mövqeyi hesablanarkən struktur valyuta mövqeləri nəzərə alınmır.

3.8. Açıq valyuta mövqeyi bank tərəfindən günlük əsasda sərbəst dönərli və qapalı valyutalar üçün günün məzənnəsi əsasında hesablanır.

3.9. Xarici valyuta məzənnəsinin və bank metallarının dəyərinin dəyişməsi ilə bağlı risklərin məhdudlaşdırılması məqsədi ilə açıq valyuta mövqeyi limiti bu Qaydalara 3 sayılı Əlavədə müəyyən edilən hədlərdən çox olmamalıdır.

3.10. Açıq valyuta mövqeyi limitləri əməliyyat günü ərzində bankların açıqları valyuta mövqeləri nəzərə alınmadan yalnız əməliyyat gününün yekun göstəricilərinə şamil edilir.

4. Açıq valyuta mövqeyinə dair hesabat

4.1. Açıq valyuta mövqeyinə dair günlük, həftəlik və aylıq əsaslarda hazırlanmış hesabatlar bu Qaydalara 2 sayılı Əlavədə müəyyən edilmiş formada hazırlanır.

4.2. Açıq valyuta mövqeyinə dair günlük hesabat növbəti iş günü saat 15:00-dək, günlər üzrə tərtib olunmuş həftəlik hesabatlar növbəti həftənin ilk iş günü, aylıq hesabatlar növbəti ayın ilk iş günü Palataya təqdim edilir.

4.3. Hesabata həm ölkə daxilində, həm də ölkə xaricində yerləşən filial və şöbələr üzrə icmal məlumatlar daxil edilir. Azərbaycan Respublikası ərazisindən kənarında filial və şöbəyə malik olan banklar, həmçinin bu filial və şöbələrə dair məlumatların əks olunmadığı hesabatı da təqdim edir.

5. Yekun müddəalar

Bu Qaydalar Azərbaycan Respublikasının Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin elektron variantında dərc edildiyi gündən 3 (üç) ay sonra qüvvəyə minir.

“Banklarda açıq valyuta mövqeyinin limitlərinin müəyyən edilməsi Qaydaları”na Əlavə 1

“Banklarda açıq valyuta mövqeyinin limitlərinin müəyyən edilməsi Qaydaları”nın məqsədləri üçün istifadə olunan sərbəst dönərli valyutaların

SİYAHISI

Emitent ölkə/qurum	Valyutanın adı	İSO kodu
Amerika Birləşmiş Ştatları	ABŞ dolları	USD
Avropa İttifaqı	Avro	EUR
Kanada	Kanada dolları	CAD
Yaponiya	Yapon yeni	JPY
Böyük Britaniya	İngilis funt sterlinqi	GBP
İsveçrə	İsveçrə frankı	CHF
Beynəlxalq Valyuta Fondu	Xüsusi borcalma hüquqları	XDR
Beynəlxalq reyting agentlikləri tərəfindən verilmiş minimum “AA-” ölkə (suveren) borc reytinginə (və ya buna ekvivalent digər reyting dərəcəsinə) malik ölkələrin valyutaları		

TRY														
NOK														
AED														
Valyuta	Mərkəzi Bankın məzənnəsi məzənnə	Tələblər (valyutada)			Öhdəliklər (valyutada)			Manat ekvivalentində		Açıq valyuta mövqeyi (AVM)				AVM əmsalı %
		Balans üzrə	Balansdan-kənar üzrə	Cəmi	Balans üzrə	Balansdan-kənar üzrə	Cəmi	Cəmi tələblər	Cəmi öhdəliklər	Uzun		Qısa		
										Valyuta	AZN	Valyuta	AZN	
KZT														
UAH														
GEL														
İRR														
XAU														
XAG														
XPT														
XPD														
Digər valyutalar														
CƏMİ							Cəmi							
							SDV- üzrə							
							Qapalı valyutalar üzrə							
							Qiymətli metallar üzrə							
Hesabat tarixinə bankın məcmu kapitalı:					SDV üzrə məcmu AVM									
Qeyd: (Struktur valyuta mövqeyi barədə məlumat)					Qapalı valyuta üzrə məcmu AVM									
					Məcmu AVM									

“Banklarda açıq valyuta mövqeyinin limitlərinin müəyyən edilməsi Qaydaları”na Əlavə 3

Açıq valyuta mövqeyi	SDV üzrə	Qapalı valyutalar üzrə	Bank metalları üzrə
Uzun açıq valyuta mövqeyi (bir valyuta üzrə)	10%	7%	
Qısa açıq valyuta mövqeyi (bir valyuta üzrə)	10%	7%	
Məcmu uzun açıq valyuta mövqeyi	20%	14%	3 %
Məcmu qısa açıq valyuta mövqeyi	20%	14%	3 %